

Advocaten, notarissen, accountants, administratie- en belastingkantoren

De markt

Advocaten, notarissen, accountants, administratie- en belastingkantoren zijn onderdeel van de markt voor zakelijke dienstverlening. Ze adviseren bedrijven over specialistische onderwerpen of voeren activiteiten uit als:

- juridische procedures en rechtszaken
- administratieve taken of belastingzaken
- boekhouding of de controle daarop.

Figuur 1. Aantal advocaten, notarissen, accountants, administratie- en belastingkantoren verdeeld over subbranches en werknemersklassen (2006)*

Subbranches	0 wns	1-5 wns	5-10 wns	10-20 wns	20-50 wns	50-100 wns	> 100 wns	Totaal wns
Advocatenkantoren	325	1.020	230	150	80	20	25	1.850
Rechtskundige adviesbureaus	550	230	30	15	15	5	5	850
Notarissen	10	115	205	175	65	5	0	575
Deurwaarders	5	45	30	40	35	10	5	170
Octrooibureaus	20	25	10	5	5	5	0	70
Registeraccountants	635	315	85	70	60	20	20	1.205
Accountants-administratieconsulent	765	515	200	145	75	25	15	1.740
Administratiekantoren (boekhouden)	5.590	2.135	280	120	45	5	10	8.185
Belastingconsulenten	1.075	485	80	35	10	0	5	1.690
Overige administratiekantoren	845	475	55	35	20	10	5	1.445
Totaal	9.820	5.360	1.205	790	410	105	90	17.780

Bron: CBS, maart 2007

Figuur 1 laat de verdeling van deze groep bedrijven zien naar type activiteiten en naar omvang van het aantal werknemers.

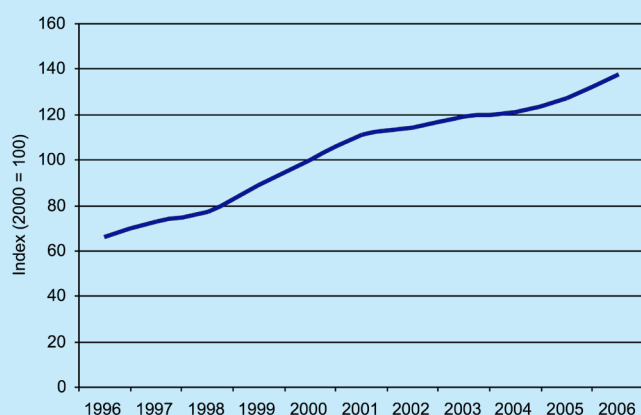
- Gespecialiseerde zakelijke dienstverleners bestaan als beroepsgroep al vrij lang, namelijk sinds de industriële revolutie. Dat is veel langer dan bijvoorbeeld de ICT-dienstverleners. De groep heeft dan ook een minder stormachtig verleden en vormt een vrij stabiel onderdeel van de economie.
- De schaal en professionaliteit van adviesbureaus is de laatste decennia enorm toegenomen.
- Opdrachtgevers nemen zakelijke dienstverleners uit deze branche in de arm met de bedoeling gebruik te maken van hun specifieke expertise en adviezen.
- In deze branche worden uiteenlopende diensten geleverd. De adviesbureaus kunnen daardoor sterk verschillen in organisatie, stijl, tariefstelling, omvang et cetera.

* De economische, technische en organisatorische adviesbureaus worden beschouwd als een aparte branche.

Feiten en cijfers

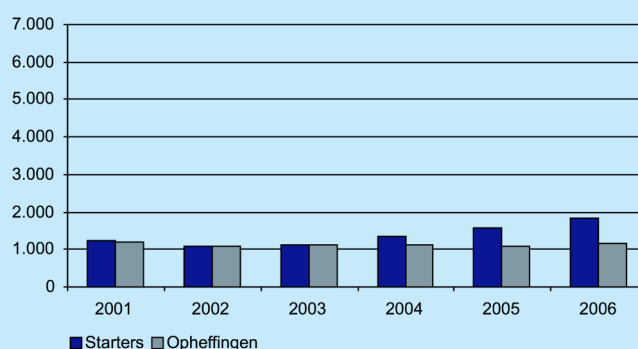
- De branche van advocaten, notarissen, accountants, administratie- en belastingkantoren bestaat uit ongeveer 18.000 bedrijven.
- Bijna 10.000 bedrijven zijn zogenaamde Zelfstandigen Zonder Personeel, ofwel zzp'ers.
- De bedrijven met 1 tot 10 werknemers vormen met ongeveer 6.500 bedrijven een grote groep.
- Ongeveer 1.400 bedrijven uit deze groep zakelijke dienstverleners hebben meer dan 10 werknemers.
- Deze grotere bedrijven leveren de grootste bijdrage aan de werkgelegenheid in de branche.
- De grootste groep bedrijven binnen deze branche bestaat uit administratiekantoren (boekhouders).
- In 2006 telde de branche circa 1.800 starters.
- De gerealiseerde omzet in 2006 bedroeg circa € 12,1 miljard.

Figuur 2. Index omzetontwikkeling bij advocaten, notarissen, accountants, administratie-, belastingkantoren

Bron: CBS (trendlijn gebaseerd op jaarcijfers)

Figuur 3. Advocaten, notarissen, accountants, administratie-, belastingkantoren - starters en opheffingen (2001-2006)

Bron: KvK

Figuur 2 laat de omzetontwikkeling zien bij advocaten, notarissen, accountants, administratie- en belastingadviseurs in de periode 1996-2006. De branche is weinig conjunctuurgevoelig en heeft in economisch minder goede tijden maar beperkt te kampen met terugval in omzetten.

Tussen 1998 en 2000 was er lichte versnelling in de omzetontwikkeling als gevolg van een economische hausse. In de jaren daarna was sprake van een lichte groeivertraging.

In totaal werd in 2006 circa € 12,1 miljard omzet gerealiseerd.

De branche kent minder bedrijfsdynamiek dan bijvoorbeeld de branche van ICT-dienstverleners. Het aantal starters is beperkter, hetzelfde geldt voor bedrijfsopheffingen. Sinds 2004 is het aantal starters echter gestaag gestegen, terwijl het aantal opheffingen vrijwel constant is gebleven.

Dat wijst erop dat een groeiend aantal professionals uit deze branche ervoor kiest zelf een bureau op te zetten. Redenen daarvoor kunnen zijn dat men flexibeler wil kunnen werken of dat men zich op een bepaald specialisme wil concentreren. Vaak wordt hierbij vanuit het eigen huis gewerkt.

Startende ondernemers in deze branche zijn in verhouding tot de gemiddelden in de markt wat ouder en wat vaker vrouw: 69% van hen is ouder dan 34 en 39% van hen is vrouw.

Met name het aantal startende algemene rechtskundige adviesbureaus, administratiekantoren en belastingconsulenten is sterk toegenomen.

De branche behaalde gemiddeld tussen 2001 en 2005 een bedrijfsresultaat van 21%, wat aanzienlijk hoger is dan het marktgemiddelde (6,3%).

Advocaten, notarissen, accountants, administratie- en belastingkantoren

Trends, ontwikkelingen en risico's

- De top 3 meest gesloten verzekeringen binnen de branche zijn brand, bedrijfsaansprakelijkheid en computers & elektronica.
- In figuur 4 is weergegeven welk type verzekeringen vaker dan gemiddeld worden afgesloten in deze branche.
- Met name verzekeringen op het gebied van beroepsaansprakelijkheid en computer & elektronica zijn vaker gesloten dan gemiddeld.
- In het algemeen zijn bedrijven in de branche minder verzekerd dan in andere branches.
- Belangrijke trends en ontwikkelingen bieden aanknopingspunten voor een goed advies met betrekking tot verzekeringsproducten. Die trends en ontwikkelingen en hun uitwerking op bedrijfsrisico's zijn hieronder in een aantal thema's bijeengebracht.

Markt en regelgeving

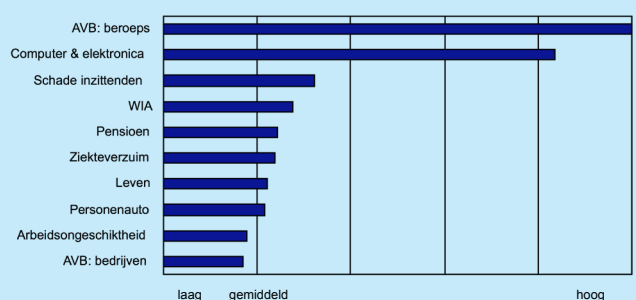
Trends & ontwikkelingen

- De markt voor gespecialiseerde adviesbureaus groeit doordat de wereld complexer wordt. Door veranderende wet- en regelgeving is er meer werk voor bijvoorbeeld juristen.
- Nieuwe regels van toezichthouders als de AFM voor adviesdienstverleners (bijvoorbeeld IFRS, SOx, WTa) bieden kansen aan bedrijven die hun zaken goed op orde hebben. Zij kunnen de bijbehorende opleidingscertificaten als 'keurmerk' gebruiken.
- Klanten eisen meer transparantie over de kosten van adviestrajecten. Sommige nieuwe bedrijven spelen daar op in en positioneren zich als prijsvechter.
- Met name de grote, internationaal opererende dienstverleners zijn erg actief in outsourcing van bepaalde activiteiten, zoals het verzamelen en analyseren van informatie en het maken van templates voor rapportages. Belangrijke redenen daarvoor zijn schaarste aan personeel en hoge kosten van personeel in Nederland.

Risico's

- De toename van complexere zaken en strengere eisen rond onafhankelijkheid en transparantie kunnen met name van invloed zijn op de (beroeps)aansprakelijkheid.
- De rechtsbijstand- en aansprakelijkheidsverzekeringen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor juridische adviesbureaus.
- Een specifiek aanbod voor zzp'ers binnen de subbranches van administratiekantoren en belastingconsulenten kan toegevoegde waarde leveren. Te denken valt aan verzekeringen op het gebied van (beroeps)aansprakelijkheid, arbeidsongeschiktheid en lijfrente.
- Het uitbesteden van bepaalde dienstverlening naar kantoren in bijvoorbeeld India kan zijn weerslag hebben op de kwaliteit van eindproducten, of op de controle die een onderneming daarop uitoefent. Een adequate aansprakelijkheidsverzekering en duidelijke algemene voorwaarden zijn daarom steeds belangrijker, net als goede afspraken met de leveranciers in het buitenland.

Figuur 4. Penetratie top-10 verzekeringen advocaten, notarissen, accountants, administratie-, belastingkantoren

Relatieve verzekeringsgraad bij advocaten, notarissen, accountants, administratie-, belastingkantoren t.o.v. totale zakelijke markt

Bron: Delta Lloyd Datakluis

Technologie & innovatie

Trends & ontwikkelingen

- Er is sprake van voortschrijdende digitalisering. Vooral bij accountants en belastingadviseurs worden steeds meer eisen gesteld ten aanzien van het digitaal aanleveren van gegevens en rapportages. Daarmee wordt outsourcing, bijvoorbeeld naar Oost-Europa of India, eenvoudiger. Het opstellen en verwerken van gegevens hoeft niet meer op één plek plaats te vinden.
- Online boekhouden is in opkomst. Het geeft bedrijven de mogelijkheid via internet hun gegevens in te voeren en een overzicht van alle grootboekposten te krijgen. Hierbij geldt een 24 uursbeschikbaarheid.
- Doordat veel mensen zakelijk toegang hebben tot internet, zijn ze in staat vanaf de werkplek privé-zaken af te handelen. Zo kan het risico van verspreiding van vertrouwelijke bedrijfsgegevens toenemen. Een goede computerbeveiliging wordt dus belangrijker, ook omdat internetcriminaliteit toeneemt.

Belangrijke verzekeringsbehoeften

- Beroepsaansprakelijkheid en computer & elektronica zijn belangrijke aanknopingspunten.
- Inkomensverzekeringen (WIA en ziekteverzuim) worden ook vaker gesloten dan gemiddeld.

Belangrijke organisaties

- College Belastingadviseurs (CB)
- Nederlandse Federatie van Belastingadviseurs (NFB)
- Vereniging van accountants- en belastingadviesbureaus (VLB)
- De Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (NOvAA)
- Koninklijk Nederlands Instituut Registeraccountants (NIVRA)
- Nederlandse Orde van Administratie- en Belastingdeskundigen (NOAB)
- Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
- Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG)
- Nederlandse Orde van Advocaten (NOVA)
- Nederlandse Vereniging van Rechtskundige Adviseurs
- Vereniging van Letselschade Advocaten (LSA)
- Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (SRA)

Risico's

- Innovaties en technologische veranderingen kunnen ertoe leiden dat de dekking van de huidige computer- en elektronica-verzekeringen tekortschiet. Door analyse moet worden bepaald welke dekkingen nog van toepassing zijn en welke niet, en of er nieuwe risico's er zijn ontstaan die (nog) niet zijn afgedekt. Dit kan tot uitgebreidere, aanvullende of zelfs nieuwe verzekeringsbehoeften leiden.
- Innovatieve bedrijfsmodellen kennen mogelijk een ander risicoprofiel, waardoor aanpassing in de bestaande dekkingen wenselijk of zelfs noodzakelijk wordt.
- Goede beveiliging is belangrijk en preventie helpt om mogelijke schadelasten te beperken. Het niet of onvoldoende nemen van adequate preventiemaatregelen kan ertoe leiden dat schade niet of onvolledig zijn gedekt door de huidige computer- en elektronica-verzekeringen.

Personeel

Trends & ontwikkelingen

- Personeel is in deze branche de motor van de onderneming.
- Het tekort aan geschikt personeel is groot. Doordat er te weinig instroom is vanuit opleidingen en steeds meer mensen parttime willen werken, zal dat naar verwachting zo blijven.
- Het personeel staat soms onder grote druk. Vaak maken ze te veel overuren, zodat de balans tussen werk en privéleven verstoord raakt. Veel mensen vinden de verdiensten niet opwegen tegen de hoge werkdruk. Het grote personeelsverloop dat hierdoor ontstaat, is een belangrijk probleem binnen deze branche.

Risico's

- Het tekort aan personeel leidt tot spanning op de arbeidsmarkt, toename van ziekteverzuim door hoge werkdruk en in ernstige gevallen zelfs tot arbeidsongeschiktheid. Preventie, reïntegratie en goede ziekteverzuim- en WIA-verzekeringen zijn in de branche steeds belangrijker.
- Om nieuw personeel te werven en vast te houden worden secundaire arbeidsvoorwaarden belangrijker, bijvoorbeeld goede pensioenvoorwaarden met flexibele beleggingsmogelijkheden en aanvullende bijspaarregelingen. In deze branche is er alleen voor medewerkers in het notariaat een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds.
- Ondernemers zijn wettelijk verplicht om een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uit te voeren.
- Voor mkb-bedrijven met maximaal 25 werknemers is er een digitale RI&E van MKB-Nederland, waardoor niet langer de verplichting geldt om de RI&E door een arbodienst te laten toetsen.
- Er is geen algemeen verbindend verklaarde cao.

Bron

De in dit brancherapport gebruikte informatie is gebaseerd op openbaar beschikbare gegevens zoals van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Kamer van Koophandel (KvK), Economisch Instituut Midden- en Kleinbedrijf (EIM) en brancheorganisaties.

Disclaimer

De in dit brancherapport verstrekte informatie is geen aanbod, een advies of een andere financiële dienst.

Inhoud

De door Delta Lloyd in dit brancherapport verstrekte informatie is ontleend aan bronnen die Delta Lloyd betrouwbaar acht, maar voor de juistheid en volledigheid daarvan kan niet worden ingestaan. Dit brancherapport is uitsluitend indicatief en vormt een betrouwbaar hulpmiddel om overzicht te krijgen in de trends en ontwikkelingen in de branche en de gevolgen daarvan voor de risico's die een gemiddelde ondernemer, binnen zekere bandbreedtes, loopt. Dit brancherapport kan niet worden beschouwd als vervanging van een advies op maat van een deskundige verzekeringsadviseur.

Aansprakelijkheid

Aan de uitkomsten van dit brancherapport kunnen geen rechten worden ontleend. Delta Lloyd kan, gelet op het indicatieve karakter daarvan, niet garanderen dat dit brancherapport alle risico's blootlegt.

In overeenstemming met het bepaalde in artikel 9 van de samenwerkingsvoorwaarden tussen Delta Lloyd en de met deze verzekeraar samenwerkende assurantiebemiddelaars, mag dit brancherapport niet worden gezien als een uitlating van Delta Lloyd aan cliënten van de bemiddelaar, maar als een uitlating aan de bemiddelaar. Dit brancherapport laat onverlet de verantwoordelijkheid van de bemiddelaar voor zijn advies aan de cliënt, ook als de bemiddelaar daarbij gebruikmaakt van dit brancherapport.

Delta Lloyd aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de gevolgen van beslissingen die worden genomen op basis van de informatie in dit brancherapport.

Verantwoordelijkheid

De informatie mag niet worden overgedragen, verveelvoudigd, bewerkt of verspreid. Ten aanzien van de inhoud van dit brancherapport bestaat geen overnemingsvrijheid; alle auteursrechten, ook die bedoeld in art.15 Auteurswet worden voorbehouden. Nederlands recht is van toepassing.

Uw assurantiadviseur

Delta Lloyd Verzekeringen
Postbus 1000
1000 BA Amsterdam
www.deltalloyd.nl

delta lloyd

